

BALANÇ DEL CURS 2001-2002

“CRISTIANISME AL SEGLE XXI”

ASSOCIACIÓ CIC (CULTURA-INFORMACIÓ-CRISTIANISME) / CENTRE
D'ESTUDIS FRANCESC EIXIMENIS / CENTRE ECUM...NIC / COL·LECTIU
DE DONES EN L'ESGLÉSIA / CRISTIANISME I JUSTÍCIA / CRISTIANS
PEL SOCIALISME / EL PREGÓ / ESPAI OBERT / FOC NOU /
MOVIMENT INTERNACIONAL "SOM ESGLÉSIA" / ESGLÉSIA
PLURAL / CRISTIANS SEGLE XXI GRÀCIA / L·LIGA ESPRITUAL
DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT

Balanç del curs 2001-2002

A proposta de l'entitat "Església Plural", "Cristianisme al Segle XXI" va decidir de donar publicitat, els primers mesos del curs 2002-2003, a un balanç del curs anterior. Aquest balanç havia d'informar sòbriament tant de les activitats dutes a terme per cadascuna de les associacions agrupades en la plataforma "Cristianisme al Segle XXI", com també de les impulsades per la mateixa plataforma en què s'integren.

Calia, a més a més, emmarcar convenientment el balanç anunciat. Per això hem cregut convenient que anès precedit per una descripció del marc eclesial, el més remot i el més proper, en què ens hem mogut en el curs passat. Com a pròleg de tot el conjunt, ens ha semblat útil incloure la menció d'alguns desafiaments de llarga durada, que la condició secular i plural de la societat en què vivim dirigeix als qui ens proposem de viure-hi i anunciar-hi la fe. El document acabarà amb unes reflexions referides a alguns problemes de fons evocats de manera expressa o implícita en el balanç que presentem.

El balanç, doncs, constarà de cinc apartats.

1. Societat secular i plural: desafiaments a la fe
2. Marc eclesial
  - 2.1. Espai occidental i europeu
  - 2.2. Espai espanyol
  - 2.3. Espai català
3. Balanç d'activitats
4. Activitats de "Cristianisme al Segle XXI"
5. Reflexions conclusives

1. Societat secular i plural: desafiaments a la fe

En una societat com la nostra, marcada des del punt de vista religiós pel procés de secularització (progressiva pèrdua del pes social de l'Església sobre els diferents àmbits en què la societat civil s'organitza) i pel pluralisme cultural (diversitat de criteris, en referència als quals els ciutadans orienten la conducta individual, social i religiosa), es fa necessari prendre posició davant quatre desafiaments, si més no:

1.1. Ens cal poder discernir què és central i què es pot considerar com a perifèric en la vivència de la fe cristiana. L'amplitud de les ofertes culturals i religioses que es fan presents en la nostra societat i la llibertat civil que cada ciutadà té d'elaborar el seu propi menú religiós, donen urgència a la necessitat de precisar el nucli central de la fe, per tal que cada cristià pugui tenir un mínim de seguretat en la seva identitat religiosa, per tal que la fe cristiana pugui ser presentada i anunciada amb claretat i per tal que el diàleg interconfessional i interreligiós, i en darrer terme fins i tot intercultural, pugui desplegar-se sense arrogància per part nostra i sense confusions, en general.

1.2. Ens cal encertar en la manera com plantegem la transmissió, o l'anunci, de la fe. En les poblacions de tradició cristiana del món occidental, la família, l'escola i la mateixa Església experimenten grans dificultats per mantenir-se com a vehicles institucionals de la transmissió de la fe. Tanmateix, aquesta crisi s'inclou dins d'una crisi més ampla, que és la que afecta aquelles mateixes institucions, i d'altres d'anàlogues, per actuar avui dia com a transmissores de valors i per assegurar el contacte intergeneracional. En aquest punt, els cristians no hauriem de quedar enlluernats per l'eficàcia proselitista de determinades entitats cristianes, que introdueixen els seus seguidors en una subcultura disciplinar i doctrinal com en un entorn que dóna seguretat. Tampoc no ens haurien d'enlluernar les grans concentracions que certes figures religioses, amb la seva capacitat de convocatòria, aconsegueixen de reunir. A propòsit d'aquest últim punt, Juan Martín Velasco (*La transmisión de la fe en la sociedad contemporánea*. Sal Terrae. Santander, 2002, p. 139) adverteix: "No sé cómo intepretar, ni me atrevo a valorar, los muchos esfuerzos que se hacen, en una Iglesia ya minoritaria y notablemente envejecida, por

convocar a los fieles, aprovechando toda clase de ocasiones, a hacer acto de presencia masiva y dejar constancia –o dar la impresión, mediante un hábil manejo de los medios de comunicación– de unas fuerzas que después parecen esfumarse al contacto con la vida diaria. Parece como si olvidásemos que las semillas no están para ser expuestas en grandes montones, sino para ser esparcidas por los campos del mundo y germinar en nuevas formas de vida en la sociedad”.

1.3. Ens cal reinterpretar quin suport hem de rebre els cristians, en el propòsit de perseverar en la fe i d’anunciar-la, **per part de les comunitats eclesials** (grups, moviments, parròquies...) **i de la institució eclesiàstica**. Complementàriament, ens cal també reinterpretar quina mena de testimoni comunitari de la fe han de donar les esmentades comunitats eclesials i la institució eclesiàstica.

1.4. Ens cal precisar quina atenció hem de prestar a la religiositat popular. Es tracta d’una realitat que sobreviu en la nostra societat secular i plural, malgrat les previsions que s’havien fet sobre la seva desaparició en les societats evolucionades. La religiositat popular, d’una banda, és sovint invocada per les altes instàncies eclesiàstiques per retardar o per negar la urgència de reformes profundes en l’Església, amb el pretext que serien un escàndol per al poble senzill. D’altra banda, les comunitats cristianes parroquials n’experimenten la supervivència i l’ambigüitat en la petició de sagraments, o d’altres activitats religioses, des de motivacions lligades a sentiments i propòsits a primera vista no prou coherents amb el nucli de la fe cristiana.

2. Marc eclesial

2.1. Espai occidental i europeu

2.1.1. Sínode de bisbes a Roma (setembre-desembre de 2001)

Es va ocupar de la funció pròpia dels bisbes i **es va caracteritzar per la sequera informativa** en què es va celebrar. El tema escollit per al II Congrés de “Cristianisme al Segle XXI”, el nomenament dels bisbes, era complementari del elegit per al sínode. Sobre les conclusions del Sínode, està establert que són enviades al papa, el qual les incorpora de manera discrecional a un document encara no publicat i sense data prevista de publicació.

2.1.2. Trobada interreligiosa per la pau (Brusel·les, 19-20 de desembre de 2001)

Per iniciativa del patriarca ecumènic Bartomeu I, de Constantinoble, i de Romano Prodi, president de la Comissió europea, aquesta trobada entorn del tema *La pau de Déu en el món* comptà amb la presència d'una vuitantena de responsables de les tres religions monoteistes d'Europa, del Pròxim Orient i del Magrib. El seu objectiu era testimoniar el desig compartit de coexistència pacífica, reconciliació i col·laboració entre les diverses tradicions espirituals i religioses, arran dels atemptats de l'11 de setembre als EE.UU., com a reacció a les lectures que s'han donat d'aquest fet com a xoc de civilitzacions, que és com dir guerra de religions. “**La guerra en nom de la religió és com una guerra contra la religió**”, digué el patriarca Bartomeu I.

2.1.3. Convocatòria i celebració de la trobada interreligiosa d'Assís (24 de gener de 2002)

Aquesta jornada de pregària interreligiosa per la pau, va ser iniciada a la ciutat de sant Francesc l'any 1986 per Joan Pau II i responia al desig de mobilitzar les tradicions religioses i espirituals del món per la pau en moments especialment tensos. En la jornada d'enguany hi prengueren part representants de les tradicions cristiana, jueva, islàmica i, així mateix, orientals i africanes. No s'hi donà encara el testimoniatge d'una pregària conjunta, ni els diversos representants que hi prengueren part es comprometeren amb **propostes operatives comunes en resposta als grans reptes que amenacen la convivència pacífica**, els quals, aquests sí, són comuns.

2.1.4. Viatges del papa (Kazakhstan, setembre de 2001; Azerbaidjan i Bulgària, maig de 2002; Canadà, Mèxic i Polònia, juliol de 2002)

La imatge de decrepitud del papa provoca admiració per la força de voluntat que el mou en el seu servei específic dins l'Església. Però a la vegada no evita crear la sensació d'una situació patètica: la **d'un ancià sotmès a una càrrega excessiva de responsabilitats públiques**. D'altra banda, els aplecs multitudinaris entorn del papa en aquells viatges creen la perplexitat a què ens hem referit anteriorment, al número 1.2.

2.1.5. Les quatre administracions apostòliques de Rússia són elevades a la categoria de diòcesis, integrades en una Església metropolitana (febrer de 2002)

El cap de premsa del Vaticà anuncià l'11 de febrer que es tractava d'una decisió administrativa normal, inspirada en la necessitat de millorar l'atenció pastoral dels catòlics presents en aquella regió tan extensa, d'acord amb el desig que ells mateixos havien manifestat amb insistència. La decisió ha provocat **disgust en el Patriarcat ortodox de Moscou** perquè, en aquell cas, es creia en el dret de ser consultat pel Vaticà (lleialtat ecumènica), i es mantenia en la convicció que Rússia era "territori canònic" de l'Ortodòxia, amb dret a ser considerat eximit del "proselitisme catòlic". El cardenal Walter Kasper, màxim responsable a Roma de les relacions ecumèniques, ha advertit que, si el Patriarcat de Moscou no respecta el dret a la llibertat civil en matèria religiosa, no plantejarà adequadament ni el problema de la relació amb Roma, ni el del servei de la fe cristiana enmig de la mateixa Rússia, on inexorablement la societat anirà experimentant els efectes del procés de secularització.

2.1.6. "Motu proprio" romà, "Misericordia Dei", sobre el sagrament del perdó (7 d'abril de 2002)

Més que parlar de la misericòrdia de Déu, manifestada en Jesús, és **un document disciplinar que reivindica el poder de l'Església**. No es planteja les raons per les quals els fidels han abandonat majoritàriament el costum de la confessió privada. Davant la praxi, considerada actualment com a abusiva, del sagrament de la penitència amb absolució col·lectiva, es reafirma la norma canònica actual, que tipifica l'absolució col·lectiva com pràctica excepcional, i ho fa de manera endurida.

2.1.7. Liquidació definitiva dels consultoris catòlics de les diòcesis d'Alemanya per a les dones embarassades, que es plantegen d'avortar (març de 2002)

Molts bisbes alemanys tenien la convicció que **aquells consultoris diocesans oferien un servei profitós**, que el certificat que s'hi lliurava només donava fe de la consulta feta, i que era la dona consultant qui en definitiva podia utilitzar, o deixar d'utilitzar, aquell document per obtenir un avortament legal. En virtut de la decisió romana, l'últim d'aquells consultoris, el de la diòcesi de Limburg, va ser clausurat a primers de març de 2002.

2.1.8. Declaració ecumènica sobre l'ecologia (Venècia 10 de juny de 2002)

El papa Joan Pau II i el patricarca de Constantinoble, Bartomeu I, firmaren una declaració conjunta en la qual invitaven tots els cristians i tota la humanitat a **prendre consciència del deure de defensar l'ambient i de respectar la creació** per tal de fer possible a les generacions futures una vida digna d'aquest nom.

2.1.9. El Consell Mundial de les Esglésies (CME) es desmarca de la política militar dels EE.UU (26 d'agost-3 de setembre de 2002)

Reunit a Ginebra del 26 d'agost al 3 de setembre de 2002, el Comitè Central del CME ha dirigit una crida als EE.UU. a fi que s'abstingui de qualsevol amenaça militar contra Iraq, alhora que ha demanat al govern iraqüès de fer cas de les resolucions del Consell de Seguretat de l'ONU. En aquesta ocasió, el CME ha recordat que, **“sota la sobirania de Déu, cap país, ni cap grup de països, té dret a venjar-se d'un altre, cap país té dret a emetre judicis unilaterals, ni a prendre mesures pel seu propi compte que causin la devastació d'un altre país i el sofriment indiscriminat de la seva gent”**. Amb anterioritat, s'havien manifestat públicament en el mateix sentit les Esglésies metodistes dels EE.UU.

2.1.10. Konrad Raiser, secretari general del CME: Perills de la globalització (26 d'agost-3 de setembre de 2002)

En ocasió de la citada reunió del Comitè Central del CME, Konrad Raiser va manifestar que l'acceptació cega del mercat amenaça tot una sèrie de processos de globalització: “En sotmetre totes les accions i interaccions de la societat a la lògica economicista del mercat, **la globalització provoca la desorganització de la comunitat i margina o exclou un gran nombre de persones** i fins i tot de comunitats”.

2.2. Espai espanyol

2.2.1. Classes de religió a l'escola pública i professorat (curs 2001-2002)

La llei orgànica de “Calidad de la enseñanza”, aprovada pel govern de Madrid i sotmesa al debat de les Corts a partir del dia 3 d'octubre, estableix a la segona disposició addicional una assignatura titulada “Sociedad, cultura y religión”, que es podrà cursar de dues maneres: “confessional” (segons els programes fixats per cadascuna de les quatre tradicions religioses, catòlica, protestant, judaica i islàmica, o d'altres que conseqüèncin acords amb l'Estat sobre aquesta matèria; **es confirma així el caràcter “catequètic” d'aquesta opció**) i “no confessional” (cultura religiosa, ètica, segons el programa que fixarà l'Estat). El professorat de l'opció “confessional”, si més no en el cas de l'Església catòlica, serà retribuït per l'Estat i designat pels bisbes. Aquesta designació, que es renova anualment, crea en els designats una situació de total precarietat laboral i de discriminació davant professors d'altres matèries.

2.2.2. Pla pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola per als anys 2002-2005 (novembre de 2001)

De plans quadriennals com aquest, se n'han publicat quatre des de 1987. Aquest és el cinquè. Hi ha **una descripció marcadament negativa de la situació cultural**,

presentada com immanentista, arreligiosa i fins i tot anticristiana, en què s'insereix l'Església d'avui. La lleugeresa amb què aquesta situació és analitzada condueix a una proposta de consignes tòpiques amb les quals és difícil no trobar-se d'acord, perquè estan formulades en termes generals, sense cap relació directa amb la situació deficientment descrita. El document conté un elogi als "nous moviments", alguns d'ells nascuts a Espanya, que, diu, "constitueixen una autèntica primavera de l'Església".

2.2.3. Desautorització de "Som Església" per part de la Conferència Episcopal Espanyola (juliol de 2002)

En una nota de l'Oficina d'Informació de la Conferència Episcopal Espanyola, publicada a la premsa d'11 de juliol, s'acusà el moviment "Som Església" de "mantenir actituds oposades al magisteri i a la disciplina de l'Església". Aquesta desqualificació, tot i que procedeix d'un organisme informatiu, **utilitza sobrenentment un llenguatge informativament inapropiat, perquè acusa, desautoritza, condemna i exclou**, s'expressa en termes poc precisos, carents d'exactitud i de rigor, i insinua injustament que és punible per als catòlics el fet d'associar-se i d'expressar-se lliurement sense coincidir amb el pensament oficial de l'Església catòlica.

2.2.4. Els bisbes del País Basc davant el projecte de llei de partits polítics (maig de 2002), aprovat finalment per les Corts (agost de 2002)

La política regida pel criteri de simple eliminació d'ETA i del seu entorn tendeix a **passar per alt el problema de fons de la violència al país basc**: com es promou un ampli acord de racionalitat política que permeti superar l'estratègia d'eliminació i respecti el pluralisme intern de la societat basca. Un pluralisme on conviuen confrontades dues opcions, una de vinculada a l'espanyolisme castellà i una altra de vinculada a la identitat basca. El bisbe J.M. Setién va subratllar a la Universitat Catalana d'Estiu, (Prada, agost 2002) la conveniència de buscar "una sobirania al servei de diverses nacionalitats, independentment de quines siguin majoritàries o minoritàries".

2.3. Espai català

2.3.1. Canvis de bisbes a Solsona, Urgell i Girona (estiu de 2001)

Tres bisbes auxiliars de Barcelona han estat desplaçats a tres diòcesis catalanes, com a titulars de les seues respectives en el cas de Solsona i de Girona i, en el cas d'Urgell, per figurar-hi com a coadjutor. Davant d'aquests fets, és adient reproduir una de les conclusions del II Congrés de "Cristianisme al Segle XXI": "Amb tots els respectes per les persones dels bisbes auxiliars de Barcelona, rebutgem per principi, com a operació burocràtica i denigrant per a les comunitats diocesanes afecta-

des, que, en **quedar vacants algunes diòcesis catalanes, hagi de prevaler el criteri de col.locar-los** a ells preferentment. Res no hauria d'impedir que continuessin com a auxiliars del titular barceloní i que, quan aquest cessés, tornessin a incorporar-se a les funcions del servei presbiteral a la seva diòcesi”.

2.3.2. La situació de la diòcesi de Barcelona

El mes de setembre de 2001, 79 capellans de la diòcesi van signar una carta dirigida al cardenal Gaetano Re, prefecte de la Congregació vaticana per als bisbes, adjuntant l'informe que el mes d'abril d'aquell any havia estat enviat el Nunci i demanant que no es prolongués el mandat del cardenal arquebisbe. Entre els motius que s'esgrimien, en destacaven cinc: el Consell Episcopal (arquebisbe i bisbes auxiliars) no havia funcionat com a equip de govern diocesà; els problemes més importants de l'Església local s'havien anat sostraint al debat dels Consells Presbiteral i Pastoral i del col·lectiu d'arxiprestos; s'havia potenciat al Seminari (quatre rectors diferents en onze anys) una línia de formació desconnectada de la tradició religiosa i cultural de la diòcesi; havia pres cos una administració econòmica de bancarrota, sobre la qual s'havia evitat d'informar amb rigor; i s'havien mantingut uns mitjans oficials de comunicació que semblaven pensats per donar satisfacció a l'autoritat eclesiàstica. La decisió del Vaticà, feta pública a finals d'octubre, de conservar el mandat al cardenal-arquebisbe i de designar-li un bisbe auxiliar, va donar peu a una altra carta que 229 capellans de la diòcesi li adreçaren, manifestant el sentiment de decepció i de fatiga amb què havien rebut la decisió vaticana, donades les divisions que la seva manera de governar havia provocat no solament entre ell i els seus col·laboradors més propers, sinó també en un nombre creixent de col·laboradors més distants. Sobre el nomenament del bisbe auxiliar, s'hi afirmava que, pel fet d'haver estat aconseguit en el període final del mandat de l'arquebisbe, s'hi podia descobrir “el propòsit de promocionar eclesiàsticament una persona fidel, més que no pas una resposta requerida per necessitats pastorals de la diòcesi, degudament comprovades”. En termes similars, el dia 12 de febrer del 2002 un grup de laics va lliurar al prelat diocesà una altra carta, avalada per més de 2.000 signatures, que han ultrapassat el nombre de 5.000 en adhesions posteriors. **Persisteix el clima d'estancament i de provisionalitat.**

2.3.3. Trobada interreligiosa (setembre de 2001)

La Jornada Mundial de Pregària interreligiosa d'Assís entorn del papa Joan Pau II, el 27 d'octubre de 1986, va ser també la inspiradora de XV Trobada Internacional Interreligiosa de Barcelona, celebrada a Barcelona els dies 2, 3 i 4 de setembre del 2001. En ella **tampoc no es va produir un acte de pregària compartida**. Però, en l'acte de cloenda, el que no va ser expressat verbalment en una pregària comuna ho va ser amb el ritu celebrat al pla de la Seu, en què representants de religions diverses anaven encenent en silenci les llànties de dos grans canelobres. Els símbols són portadors d'una càrrega tant o més expressiva que les paraules.

2.3.4. Decisió romana sobre les obres d'art procedents d'esglésies de la franja de ponent i custodiades fins ara al Museu Diocesà de Lleida (juliol de 2002)

El màxim tribunal eclesiàstic del Vaticà, la “Signatura Apostòlica”, va prendre la decisió d'atribuir a la diòcesi de Barbastre-Montsó les obres d'art procedents de les parròquies de la Franja de Ponent, integrades fins a 1995 a la diòcesi de Lleida, que eren custodiades fins ara al museu diocesà d'aquella seu catalana. En tota la trajectòria d'aquest afer, **el col·lectiu dels bisbes de les diòcesis catalanes no han donat públicament suport al bisbe de Lleida.**

2.3.5. Tardança en l'aprovació romana de la figura jurídica del col·lectiu de les vuit diòcesis de Catalunya com a Regió Eclesiàstica

Amb quatre anys de retard, la Conferència Episcopal Espanyola va aprovar a finals de l'any 2001 els estatuts de la Regió Eclesiàstica Tarraconense. No podrà denominar-se “Conferència Episcopal”, ni “catalana”, perquè la diòcesi de Tortosa incorpora territoris civilment pertanyents a la Comunitat Valenciana. En aquella ocasió, un expert en dret canònic va comentar que ni la figura de Regió Eclesiàstica ni el propòsit d'estendre-la a les altres autonomies (“**café descafeïnat per a tothom**”, deia) permetran que els bisbes de les diòcesis catalanes es desmarquin del centralisme de la Conferència Episcopal Espanyola. Precisament d'això es tractava, continuà dient, perquè, en el cas que la fórmula elegida hagués estat capaç d'assegurar més autonomia per a l'Església de Catalunya, “els nostres bisbes s'haurien vist obligats a enfrontar-se amb radicalitat amb els veritables problemes de l'Església catalana, cosa que és gairebé impensable que facin mentre portin la batuta a Madrid, (...) mentre a Madrid reparteixin els diners i els galons”.

2.3.6. Vic. El bisbe manifesta el seu desig de jubilar-se el més aviat possible, després que, el 19 de desembre d'enguany, hagi complert 75 anys, i impulsa la reflexió del Consell Presbiteral sobre la situació de la diòcesi i sobre el perfil que hauria de tenir el nou bisbe

Aquella reflexió del Consell Presbiteral de la diòcesi de Vic ha quedat expressada en un document en el qual, després d'ocupar-se dels aspectes geogràfics, demogràfics i administratius del territori, dels preveres i els agents pastorals, de l'organització i de la pastoral diocesanes, de la vida cristiana, de les comunitats religioses, de les institucions culturals de formació, planteja els reptes immediats que cal abordar i formula **sis desigs en relació amb el bisbe que hagi de substituir l'actual**: que tingui com a punt de referència el Concili Vaticà II; que sintonitzi amb les resolucions del Concili Provincial Tarraconense de 1995; que impulsi el procés d'evangelització en una societat marcada per la secularització i la immigració; que sigui més aviat pastor que gestor; que conegui i estimi el tarannà dels diocesans, la llengua i la cultura del país; que el període de transició en el canvi de titular de la diòcesi sigui el més breu possible.

3. Balanç d'activitats

3.1. Centre Ecumènic de Catalunya

a) Setmana de pregària per a la unitat dels cristians (elaboració i difusió de materials, taules i conferències, pregària interconfessional el 25 de gener a la parròquia del patriarca Abraham).

b) 9 de gener, retrobament ecumènic de Sant Cugat del Vallès (jornada d'informació al casal Borja, reflexió i pregària rere la celebració de la Setmana de gener, ponència d'Arcadi Oliveres sobre les Esglésies i la globalització).

c) Cripta de Pompeia, 15 de maig. Les Esglésies cristianes lloen el Senyor (III concert de cant coral amb intervencions de les corals Molema, evangèlica, i Cor Irini, catòlica; interval sobre la pregària interreligiosa d'Assís, a càrrec de Joan Botam i Isabel Lozoya).

d) "Encuentro de centros ecuménicos", a Martí Codolar, Barcelona. (Trobada de dos dies dels centre ecumènics de l'Estat entorn del tema, entre altres qüestions de funcionament i coordinació; violència i fe cristiana).

e) VI Trobada Intercomarcal del Centre Ecumènic, a Vilafranca del Penedès. (Participació àmplia de confessions i comarques, enguany sobre el tema "Les tradicions religioses i espirituals a l'escola", a càrrec de Francesc Rovira).

Riera de Sant Miquel, 1 bis. 08006 Barcelona. 93 217 41 74.

<ecumenic_cat@suport.org>

3.2. Converses de Sant Gervasi

Són iniciativa d'un grup de matrimonis cristians del barri de Sant Gervasi, de Barcelona. Va dirigida a persones entre 25 i 45 anys que no estan presents ni actius a l'Església per diversos motius, als quals es proposen temes que els poden interessar, coordinats per experts en la matèria i en el seu tractament a la llum de l'Evangeli. Els temes del curs passat van ser: "Per què volem ser pares i mares, tot i les dificultats que comporta", a càrrec de M. Antònia Arbós i Lluís Illa; "Nous temps, nous valors, noves conductes", a càrrec de Ramon M. Nogués; "Competitivitat versus valors cristians", a càrrec de Jordi Giró. Hi van prendre part entre 20 i 40 homes i dones. Estem estudiant, juntament amb els participants que hi han volgut col·laborar, el programa per al tercer any de temes i conferenciants.

Via Augusta, 228, baixos. 08021 Barcelona. 93 201 37 01

3.3. Col·lectiu de Dones en l'Església

Destaquem les reunions dels primers dilluns de mes a Barcelona, on es reflexiona sobre un tema bíblic o teològic. D'aquestes reunions n'ha sortit, aquest any, la publicació dels quaderns "Més enllà del perdó, la misericòrdia" (Editorial

Mediterrània). També a Girona i a Sabadell hi ha reunions mensuals de reflexió, així com al barri d'Horta, a Sant Just Desvern i a Santa Coloma de Gramenet.

Publiquem la revista trimestral "Paraules".

El curs de tardor del 2001, de l'Escola de Teologia Feminista, sobre "El lideratge de les dones en l'Església", juntament amb el curs "El cos de la dona", va sortir publicat amb el nom d'"Avancem, tanmateix", el dia 22 d'octubre (Editorial Claret). Enguany, el curs d'estiu es va titular "La paritat, un valor per al Regne". A Girona i a Sabadell han organitzat també cursos i conferències. Cal destacar la festa de Santa Maria Magdalena a Girona i el curs de Sabadell sobre llibres de teologia feminista.

Hem estat presents en diversos esdeveniments a València, Sevilla, Madrid, al fòrum de Porto Alegre, a Roma i Brusel·les, on vam participar, al Parlament Europeu, en una reunió sobre "El paper de les religions en la definició de les polítiques a nivell internacional". També prenem part en el Fòrum Ecumènic de Dones Cristianes d'Europa, en la Federació Catalana d'ONGs pels Drets Humans, en el Consell Nacional de Dones de Catalunya, "Cristianisme al Segle XXI", Centre Ecumènic de Catalunya, Grups de Dones de l'Ajuntament de Sabadell, entre altres. D'altra banda, contínuament se'ns reclama en els mitjans de comunicació, premsa, ràdio i TVs, a Barcelona i a altres localitats.

Actualment, juntament amb un comitè internacional, estem ocupades en la preparació del II Sínode Europeu de Dones "Compartir Cultures" que se celebrarà del 5 al 10 d'agost de l'any que ve a la UAB.

Enric Granados, 2. 08007 Barcelona. 93 453 28 00. <cde@teclata.es>

3.4. Cristianisme i Justícia

Ha actuat durant el curs passat, i continua actuant, com a Centre de Publicacions (*Quaderns de Cristianisme i Justícia*, 46.000 exemplars en català, castellà i anglès; llibres i altres publicacions menors) i com a Centre Docent (cursos sobre temes monogràfics, seminaris per a grups reduïts i conferències). Fou creat el 1981 amb l'interès de ser una resposta a les línies del Vaticà II i a les seves concrecions a la Congregació General 32 dels jesuïtes. La seva tasca apunta directament al debat fe-justícia-cultura, amb una especial atenció als problemes del tercer i quart món.

*Roger de Llúria, 13, 1r. 08010 Barcelona. 93 217 23 38
<espinal@redestb.es> <www.fespinal.com>*

3.5. "Foc Nou", publicació mensual

La revista "Foc Nou" ha continuat aquest curs la seva aparició mensual posant un interès especial en les informacions eclesials i en la reflexió des d'una

perspectiva cristiana. En l'àmbit informatiu, s'ha fet un seguiment dels canvis de titulars en les diòcesis catalanes i de la situació de la diòcesi de Barcelona. D'altra banda, entre altres temes, s'han publicat una sèrie d'articles sobre la vida dels missioners i s'ha continuat la sèrie de reflexions sobre la immigració. Des del mes de març de 2002 tots els subscriptors reben cada trimestre la revista "Dialogal" <www.dialogal.com>. Aquesta publicació és una iniciativa de l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós, que s'ha iniciat aquest any amb la col·laboració de l'empresa editora "Foc Nou". La revista "Dialogal" és la primera publicació d'aquestes característiques a Catalunya i a l'Estat espanyol i vol contribuir a una millor comprensió de les diferents tradicions i fenòmens religiosos presents a Catalunya.

*Calvet, 56. 08021 Barcelona. 93 200 51 45.
<focnou@elciervo.es> <www.focnou.com>*

3.6. "El Pregó", publicació quinzenal

Va començar a publicar-se a principis de 1994 i va arribar al número 200 el passat mes de juliol. Es continua proposant, fonamentalment, seguir l'actualitat religiosa, destacar-ne els fets més significatius i oferir entorn d'ells elements de reflexió.

*Apartat de correus, 16.051, 08080 Barcelona. 93 302 70 88
<elprego@terra.es>*

3.7. Església Plural

Va començar les seves activitats el mes de març de 2002 arran de la campanya de recollida de signatures per presentar una carta crítica amb la gestió de govern diocesà del cardenal Carles. El mes de juny, es va integrar com a entitat dins "Cristianisme al Segle XXI". Juntament amb el grup "Cristians segle XXI", de Gràcia, s'ha posat en marxa un debat sobre "La parròquia del nou mil·lenni", i s'ha organitzat la primera "Diada pel Respecte de la Pluralitat en l'Església", amb la intenció que cada any es pugui celebrar i sigui un moment de trobada de totes les entitats que compartim sensibilitats similars i d'expressar públicament les mancances que, en l'àmbit de la pluralitat, vivim dia a dia en el si de l'Església. Hem posat en marxa una pàgina web que ha d'esdevenir l'eina de participació i comunicació més important del projecte. Per a aquest curs, les grans línies d'actuació seran: organitzar la trobada final sobre la parròquia del nou mil·lenni; renovar els continguts i serveis de la pàgina web; promoure una campanya per opinar sobre el perfil del nou bisbe de Barcelona; encetar un debat sobre la situació financera de la diòcesi; i treballar per la coordinació amb altres diòcesis.

<www.esglesiaplural.org>

3.8. Acció Solidària Contra l'Atur

La Fundació Acció Solidària Contra l'Atur ha continuat realitzant les seves activitats per paliar l'atur. Aquest curs s'ha incorporat a la Fundació un programa d'ajuts promogut pel "Fons Social Sant Cugat-Valldoreix", que va sorgir l'any 1998 per donar resposta individual als primers immigrants que van arribar a Sant Cugat sense papers. Cal destacar també tres altres programes d'acció: a) Bloc d'Autoocupació. Durant l'any 2001, s'han aprovat 35 projectes per import de 230.788,64 euros (38,4 milions de pessetes), amb 140 llocs de treball creats o consolidats; b) Ajuts per a l'adquisició d'eines de treball. S'han resolt 90 sol·licituds amb un import de 47.479,95 euros (7,9 milions de pessetes), promovent 95 llocs de treball i beneficiant entorns familiars que inclouen 287 persones; c) Bloc d'ajuts puntuals. S'han atès 231 sol·licituds, amb un import de 93.757,88 euros (15,6 milions de pessetes).

*Riera de Sant Miquel, 1 bis. 3r. 2a. 08006 Barcelona 93 217 02 88
<accio@pangea.org>*

3.9. Associació CIC (Cultura, Informació, Cristianisme)

L'Associació CIC té com objecte el compromís de la fe segons l'Evangelí en l'Església plural del segle XXI. La línia de pensament i d'acció es concreta en l'aplicació de l'ètica cristiana a les situacions socials actuals: justícia distributiva en el nostre món, bisbes i laics en la problemàtica d'avui, el genoma humà, els compromisos que comporta la pregària del Pare Notre, el pensament filosòfic i místic expressat per autors del segle XX, reflexió sobre la vivència de fe en l'Església local... En concret, a través de l'Aula d'Extensió Universitària de Gent Gran, de Seminaris per adults i joves, del Grup d'Heremèutica i Reflexió, i de les publicacions (*Creure després del segle de la sospita*, elaborat per un grup d'intel·lectuals), s'han treballat els temes d'Església que més es relacionen amb els objectius de cultura, informació i cristianisme.

*Via Augusta, 228, baixos. 08021 Barcelona. 93 201 37 01
<associaciocic@terra.es>*

3.10. Cristians pel Socialisme

El moment més important dels grups de CPS és l'Assemblea anual, que se celebra cap a la tardor i que aplega unes 150 persones del conjunt de l'Estat. L'any passat se celebrà a Valladolid sota el tema "Desafiament ètic davant la globalització" i aquest any a Barcelona sota el tema "Una altra Església és possible. El nostre credo".

Les publicacions de CPS giren a l'entorn del tema proposat per l'Assemblea. Així, l'any passat vam publicar "El retorno de la izquierda, una aproximación", de Santiago Sánchez Torrado, i "La globalización: obstáculos y desafíos", de Santiago Alvarez. Aquest any s'ha publicat "Otra Iglesia es posible: nuestro credo", de Jaume Botey.

Hem obert una pàgina web que, a més de les notícies i d'altres documents interns, pretén reflectir l'agenda d'altres moviments afins. De manera periòdica hem donat a conèixer la nostra opinió sobre fets importants, sota l'epígraf "CPS-opina". Hem participat en el Congrés de Teologia de Madrid. La dinàmica dels grups CPS, tant a nivell d'Estat com català, és molt autònoma. El col·lectiu ha mantingut inalterades la vivència de la fe i el compromís social, polític i religiós, des de la visió dels pobres, però no hi ha una acció comuna.

Del col·lectiu de CPS de Catalunya aquest any cal destacar: 1. Tres reunions de tots els grups preparar la trobada estatal i reflexionar sobre el tema proposat. 2. El treball a la Coordinadora contra la Marginació del grup de Cornellà i la seva presència setmanal a la comunitat Juan García Nieto. 3. El naixement d'un nou grup de CPS a Mallorca.

3.11. Espai Obert

Cada dos mesos hem continuat celebrant reunions relacionades amb l'experiència cristiana. Les exposicions que s'hi fan són publicades forma de quaderns, dels quals se n'han sortit setze. Després de cinc anys, tenim una audiència molt fidel i prou nombrosa per justificar que continuem, cosa que pot donar lloc a pensar que hi ha cristians que, a partir del Vaticà II, estan en una actitud oberta que els fa buscar allà on sigui allò que no troben en els àmbits eclesiàstics.

Rocafort, 242 bis, interior 1r. 08029 Barcelona. 93 322 01 98

3.12. Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat

Hem publicat regularment el butlletí informatiu –sis en total–, coincidint amb els temps d'Advent, Nadal, Quaresma, Pasqua, Pentecostés i tot l'any. Hem participat en l'organització de les converses convocades per "Espai Obert". I, seguint el projecte de presentar el llibre "Reflexions entorn d'una pregària", que és la Visita Espiritual la Mare de Déu de Montserrat, ho hem fet a les diòcesis de Barcelona, Girona, Solsona Vic, Tortosa, Tarragona i Urgell. En el curs present, ens proposem de presentar-lo a la diòcesis de Lleida i a altres ciutats que ho han sol·licitat, i ens ocuparem de continuar en la publicació del butlletí, de col·laborar amb "Espai Obert" i d'altres activitats internes.

Mercaders, 42, pral. 08003 Barcelona. 93 319 76 38

3.13. Centre d'Estudis Francesc Eiximenis

El Centre d'Estudis Francesc Eiximenis ha desenvolupat aquest curs les seves activitats en diversos àmbits que li són habituals, però en aquest any s'ha volgut centrar especialment en el nostre compromís com a cristians davant els reptes que presenta la immigració en el nostre país i en altres països europeus. Amb les comu-

nitats cristianes que hi treballen activament voldríem descobrir quin es el nostre paper com a professionals i intel·lectuals cristians a partir d'una autèntica comunicació i convivència amb els qui en són els subjectes reals. En aquesta línia, es va fer una conferència amb la doctora Angels Pascual de la Universitat Autònoma de Barcelona sobre el tema "Present i futur de la immigració" com a punt de partida d'una sèrie de recerques i contactes.

També el grup Espai Obert ha fet bimensualment les seves sessions d'estudi i diàleg, que es publiquen regularment.

En el àmbit internacional, amb la responsabilitat de la Secció Europea de Pax Romana (MIIC) participem en els treballs del Moviment i en la preparació de l'Assemblea Europea que ha de celebrar-se el mes de setembre del 2003 amb un seguit de reunions preparatòries.

El Secretariat de Juristes Catòlics ha iniciat una reflexió sobre l'encíclica "Pacem in Terris" coincidint amb el 40é aniversari de la seva publicació. El tema constitueix el fil conductor de la trobada anual de Pax Romana que el Centre organitza amb el Moviment de Professionals Catòlics de Barcelona.

Un objectiu del curs es el de posar en marxa una plana a internet per tal de difondre les nostres activitats de manera permanent.

*Rocafort, 242 bis, interior 1r. 08029 Barcelona 93 322 01 98
<eiximenis@eresmas.com>*

4. Activitats de “Cristianisme al Segle XXI”

L'activitat més important desenvolupada per l'Associació “Cristianisme al Segle XXI” el curs 2001-2002 ha estat la celebració del seu II Congrés (octubre 2001), que va tenir per objectiu debatre la forma més idònia per al nomenament dels bisbes. El congrés va estar precedit per una enquesta sobre la temàtica, coordinada pel sociòleg Joan Estruch, que va servir de base per elaborar les resolucions. Aquestes resolucions, debatudes i aprovades al II Congrés, estableixen allò que es rebutja de l'actual sistema de nomenament de bisbes, allò que es considera ideal i –en un pragmàtic exercici de possibilisme–allò que es considera possible. Per tal de donar la màxima difusió a les resolucions, es van resumir en unes postals que han estat enviades massivament a diversos membres de la jerarquia eclesiàstica.

Així mateix, al llarg del curs s'han celebrat dues assemblees de l'associació. La primera va tenir lloc el 27 d'octubre del 2001 –durant el II Congrés–i va servir per aprovar un petit canvi dels estatuts, el nomenament d'una comissió executiva de la Junta, la possibilitat de creació de seccions territorials i l'establiment d'una quota anual. La segona assemblea va tenir lloc el 25 de maig del 2002: s'hi va aprovar la constitució de la Junta, es va reafirmar el suport a diverses iniciatives eclesials i es van proposar alguns temes a tractar en el futur. Finalment, cal fer constar que les actes del II Congrés han estat editades al llibre *Bisbes per al Segle XXI* (El Ciervo 96, Barcelona, 2002), que es pot adquirir a les llibreries o a *Foc Nou*.

*Via Augusta, 228, baixos. 08021 Barcelona. 93 201 37 01
<cristianismexxi@softhome.net>*

5. Reflexions conclusives

5.1. Tal com queda en part descrit i en part insinuat en el nostre balanç, el marc eclesial en què s'insereixen les entitats i els socis integrats en l'associació "Cristianisme al Segle XXI" no apareix massa esplendorós. Més aviat s'hi manifesten signes reiterats i preocupants de decadència. S'observen aquests signes en la doble inclinació de què un bon nombre dels responsables més elevats de la vida de l'Església catòlica fan mostra: d'una banda, la tendència a defugir una anàlisi rigorosa, serena i cordial de la situació de les comunitats cristianes i dels creients individuals enmig d'un món que evoluciona acceleradament; i, d'una altra banda, la propensió a manifestar-se pendants d'una imatge d'Església vigent en temps passats. Aquella doble inclinació respon a **un corrent avui predominant, que és designat com a "restauracionisme" i és promogut per persones o entitats que no saben moure's amb prou seguretat en un ambient sociocultural no controlat per l'Església**, i indiferent, i de vegades hostil, a la fe cristiana. Més que per implantar la fe en el nostre contorn sociocultural, tot fa pensar que s'interessen preferentment per una reimplantació de la cultura i de les formes de convivència social en què visqueren l'Església i els cristians en altres temps.

Per posar alguns exemples, aquesta línia restauracionista l'hem pogut veure subratllada en l'esperit centralista amb què actuen les autoritats romanes respecte de les Esglésies particulars, en la lentitud i les reserves que els organismes centrals de l'Església catòlica introdueixen en el diàleg ecumènic, en la manera de prendre resolucions des de Roma respecte de la crisi que afecta la celebració sacramental del perdó a través de la confessió individual, en els tràmits seguits per nomenar bisbes i en el contingut d'una bona part de documents episcopals.

La mateixa línia "restauracionista" funciona també en la resistència de l'episcopat espanyol a plantejar les classes de religió a l'escola pública com a classes de cultura religiosa, i en la insistència a mantenir-les com a catequesi de la religió catòlica, amb les anomalies colaterals a què aquella resistència dona lloc: professors de religió designats pels bisbes, però pagats per l'Estat i pendants cada any d'una renovació de contracte que els bisbes poden anul·lar sense tenir en compte els drets laborals que la llei assegura a tots els treballadors; multiplicitat dels professors de religió en el cas que pares d'alumnes d'altres tradicions religioses acon-

segueixin també les seves particulars classes de “catequesi”. En aquesta qüestió, el fet de descartar la cultura religiosa com a objecte de la classe de religió no solament equival a refusar una oportunitat pràctica de convivència ecumènica entre els alumnes de diverses tradicions religioses, sinó que deixa també mal parat el dret a la llibertat civil en matèria religiosa en un Estat que es defineix constitucionalment com a no confessional.

La situació de decadència queda igualment perceptible tant en la figura decrepita del papa, que com a persona individual amb greus deficiències de salut mereix tots els respectes, com també en les dificultats que tenen els responsables de les diferents diòcesis del nostre contorn més immediat per a la formulació de programes en què es reflecteixin els reptes religiosos de la societat que ens envolta i els dinàmiques que impulsen un bon nombre de comunitats parroquials, de moviments i de grups cristians.

5.2. En el balanç que presentem, els socis de “Cristianisme al Segle XXI” podran observar també que, malgrat el caràcter obsolet i anacrònic que l’estructura eclesiàstica presenta en molts aspectes, les entitats agrupades en la nostra associació malden per **perseverar al servei de l’Evangeli** a través dels seus programes d’acció dins l’àmbit dels estatuts respectius i amb la consciència ben clara que cadascuna d’elles té de moure’s entorn d’uns objectius fragmentaris i delimitats. I tot això, sense cap mena de pretensió d’atribuir-se responsabilitats eclesials fora de les que creuen tenir en els àmbits de la participació activa i de l’opinió pública dins l’Església.

5.3. Aquest balanç, tant en tot allò que presenta amb caràcter informatiu, com en les consideracions que integra, pren el seu sentit ple si el relacionem amb els objectius que les entitats reunides dins “Cristianisme al Segle XXI” reconeixen com a propis a l’article segon dels estatuts comuns, que diu: “Els fins de l’Associació [‘Cristianisme al Segle XXI’] són: **la inculturació moderna del cristianisme en una societat secular i plural**, la contribució a la represa i acompliment de les expectatives obertes pel Concili Vaticà II, el foment del diàleg inter cristià i interreligiós per facilitar l’intercanvi d’experiències en la recerca de Déu, i la promoció de la incorporació efectiva del laicat en les responsabilitats de la vida de l’Església”.

"CRISTIANISME AL SEGLE XXI

VIA AUGUSTA, 228, BAIXOS
08021 BARCELONA
TEL. 93 201 37 01